

Experiment undervisning i USA

— Av BENGT FAHLSTRÖM —

Hon heter **Barbara A. Sizemore**, är en ngress i femtioårsåldern som håller på att vända upp och ner på alla begrepp i skolvärlden i USA. Hon är en person som det ständigt stormar kring. En kontroversiell person. Men en person med makt. För hon är skoldirektör i Washington D.C., USA:s huvudstad. Det intressanta med henne är detta: efter 30 år som lärare, skoladministratör och massor med topposter i den amerikanska skolvärlden är hon klar med sitt betyg över den undervisning som bedrivs inte bara i USA utan i skolor över hela världen: *"pedagogiken är inne på alldeles fel spår. Eleverna lär sig fel saker och lär sig dem på fel sätt. Undervisningen jorden runt måste ändras radikalt!"*

Barbara Sizemore säger: "Jag gick själv ut med toppbetyg i Northwestern University på den klassiska linjen. Jag blev överhängd av stipendier för mina studieprestationer men så vaknade jag en morgon och upptäckte den dystra sanningen: *jag kunde ingenting, egentligen!* Jag visste ingenting om det praktiska livet. Det var ingen som knackade på min dörr och bad mig översätta Horatius. Det var ingen som ville att jag skulle skriva poesi för dem. Detta blev ett chockartat men mycket nyttigt uppvaknande för mig".

Dessa grundtankar ligger bakom de dramatiska förändringar Sizemore tänker genomföra i Washingtons skolvärld under den treårsperiod som hennes kontrakt som skoldirektör löper på.

Barbara Sizemore menar att skolan måste förändras *nedifrån* och därför koncentrerar hon sitt intresse på de förgymnasiala stadierna, alltså ungefär motsvarigheten till den svenska grundskolan.

Målinriktad undervisning

Sizemores huvudtes är denna: alla barn har rätt att få precis just den undervisning som passar just *dem* och som gör att han eller hon maximalt kan utnyttja sina individuella talanger och bli en så självförverkligad och harmonisk människa som möjligt.

Dessa möjligheter, hävdar Sizemore, erbjuder inte det nuvarande skolsystemet, som är alldeles för likriktat, stereotypt kollektivt, elitiskt och för hårt inriktat på vissa ämnen, som prioriteras för mycket och får orimligt stort utrymme på skolschemat.

Nyckelordet i Sizemores tes är *specialisering*. Enligt hennes uppfattning bör man mycket tidigare än förut rikta in sig på de specialintressen som man räknar med att ha direkt nytta av i sitt framtida yrke. Sizemore tror på en mer fackinriktad undervisning medan hon däremot är mycket tveksam ifråga om den mindre målinriktade, allmänbildande undervisningen.

Hon menar vidare att en elev, som går i en skola som av någon anledning saknar en del av den specialutbildning han eller hon vill ha, mycket väl kan gå vissa lektioner i en annan skola, om det inte medför geografiska svårigheter.

Undervärderade övningsämnen

Barbara Sizemore anser också att man överhuvud i skolvärlden har mycket tveksamma värderingsgrunder när det gäller de olika skolämnenas vikt och betydelse. "Varför?" säger hon uppbragt och med hetta, "varför anses det så självklart att språk, samhällskunskap och matematik är viktigare än t ex musik eller teckning?" Och hon tillägger: "Varför kallas de *övningsämnen*? Det är diskriminerande både mot ämnena som sådana och mot lärarna i dessa ämnen! Man har fastnat i ett stereotyp tänkande. Det är rena medeltiden!!! Och när en elev skall välja ämnen, så är det

alltid övningsämnena som offras först. Varför det?" frågar sig Sizemore och tillägger: "det händer t ex att en elev får frågan: — Vilket ämne vill du välja bort, musik eller teckning? Varför ställer man en sådan fråga till en elev? Kanske han eller hon är ungefär lika intresserad av musik och teckning och vill ha full undervisning i båda ämnena. Det är ungefär lika barockt som att ställa frågan: — Vilken arm skall vi hugga av, den högra eller den vänstra? Även om de flesta människor har en starkare högerarm, så innebär det inte att hon vill bli av med sin vänsterarm".

Intresse skapar kvalitet

Med en hårdare individuell inriktning på de ämnen som eleverna i varje enskilt fall är intresserade av, skulle utbildningen visserligen bli smalare och mer specialiserad men å andra sidan också betydligt mer kvalitativ.

"Intresse skapar kvalitet" är en av Sizemores teser.

Nu menar hon naturligtvis inte att man skall ta bort den breda allmänbildande grundutbildningen, men sammanfattningsvis anser hon att specialisering på individuellt intresseväckande ämnen bör sättas in långt tidigare än nu.

Tentamen i förväg

En annan av Barbara Sizemores nya idéer är att vilken elev som helst som har en specialbegåvning i något ämne skall ha möjligheten att få "tentera bort" ämnet, så snart han eller hon känner sig mogen för det: "Det är löjligt att en elev som t ex har historia som specialämne och på sin fritid kanske har läst in flera årskurser i förväg skall behöva traggla sig fram i den lägre takt som hans mindre intresserade eller för just det ämnet mindre begåvade kamrater

har. Låt istället den här typen av elev tentera i ämnet och, om han klarar det, slippa ämnet i fortsättningen eller ägna motsvarande lektionstid åt att individuellt fördjupa sig i sitt specialämne".

Sizemore menar att vinsten med ett sådant arrangemang dels är att specialbegåvningarna slipper irriteras av den låga takten i undervisningen och dels att de mindre intresserade eller begåvade eleverna slipper frustreras av överlägsna kamrater och i stället i lugn och ro kan ägna sig åt ämnet.

Felaktiga värderingar

Nu kan man invända att det här systemet i själva verket är elitiskt och kan skapa frustrationer hos de elever som inte lyckas "tentera bort" något ämne i förväg utan "får sitta kvar".

— "Inte alls" svarar Sizemore. "Detta är verkligen fråga om *demokrati*, när var och en i sin egen takt får ägna sig åt en mer flexibel och individuell undervisning. Vad vi däremot måste ändra på är de felaktiga värderingar som fortfarande tillåts gro inom ramen för skolsystemet i de flesta länder. Det anses t ex vara mer "intelligent" att vara duktig i språk eller matematik än i konstnärliga ämnen. Detta är nonsens!!" säger Sizemore och tillägger: "det är just värderingar av det slaget som både i själva skolan och ute i arbetslivet skapar disharmoniska människor, som fullständigt i onödan känner sig underlägsna och otillräckliga".

Kritik mot lärarna

Ifråga om lärarna anser Sizemore att dessa i och för sig är både undervisningsskickliga och yrkeskunniga men helt enkelt — precis som eleverna — är felaktigt utbildade. Hon förtydligar: "Lärarna över hela världen är

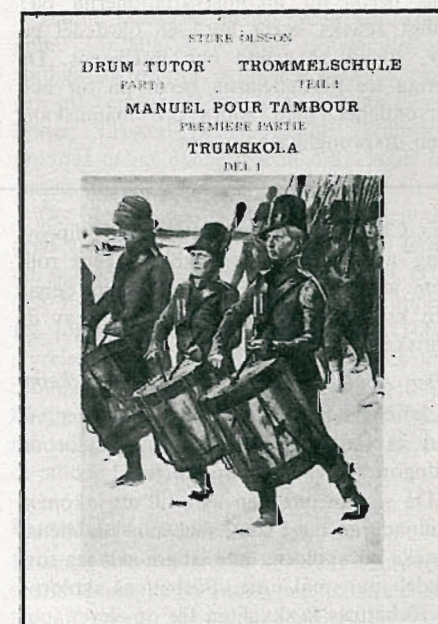
inte utbildade för att ta hand om och andligt utveckla mänskliga varelser. Det är här själva grundfelet till skolundervisningen ligger. Fortfarande överbetonas vikten av *böcker*.

Böcker är något slags heliga kor för lärarna och fungerar som ett slags *kryckor* för dem, utan vars hjälp de inte kan stappla fram i den pedagogiska tillvaron. Om lärarna inte hade böcker, skulle de inte kunna undervisa!"

Praktiska färdigheter

Den idealiska skolan skall, enligt Barbara Sizemore, vara en skola, där man bryter böckernas hegemoni som hjälpmedel och istället mer betonar vikten av fasta kunskaper i *praktiska färdigheter*, t ex förmågan att uttrycka sig i tal och skrift, teckna, måla, sjunga, sköta olika typer av maskiner och tekniska hjälpmedel — typ datamaskiner och elektroniska instrument — som alla människor i framtiden måste kunna behärska för att klara sig i tillvaron.

In summa: skolan borde övergå från att ge alltför mycket rent teoretiska kunskaper till sådana kunskaper — både teoretiska och praktiska — som eleverna har direkt nytta av i vår alltmer komplicerade vardagsverklighet.

Musikparaden nr 1 1974

SSM:s stora 40-sidiga nyhetskatalog i A4 format med musikutgåvor, musiktavlor m. m. har utkommit. Sänd in kupongen med kr. 3:- i frimärken, så kommer den omgående. Svensk Skolmusik AB 332 00 Gislaved

Sänd Musikparaden 1, 3:- bif. i frim.
Namn
Gatuadress
Postnr o. ort